

آموزش به بیمار

چگونه تراکئوستومی بیمار خود را ساکشن کنیم؟

مرکز آموزشی پژوهشی
درمانی شهید هاشمی نژاد
واحد آموزش به بیمار

در صورت بروز موارد زیر به پزشک مراجعه کنید.

- ۱- قرمزی و دردناک بودن و وجود ترشحات اطراف محل تراکئوستومی
- ۲- وجود ترشحات غلیظ، سفت، سبز یا زرد و بدبو درون محل تراکئوستومی
- ۳- تب بالای ۳۸ درجه سانتی گراد
- ۴- وجود مواد غذایی بلعیده شده اطراف محل تراکئوستومی
- ۵- تنفس صدادار که با انجام ساکشن بر طرف نمی شود
- ۶- اختلال در تنفس یا کوتاه شدن تنفس
- ۷- استفراغ
- ۸- اشکال در ساکشن کردن و وارد نشدن سوند ساکشن داخل لوله تراکئوستومی.

۰۹۰۹۰۹۰۹۰۹۰۹۰

منبع: www.medlineplus.com

مشهد، طلاب، انتهای بلوار ابوریحان، بیمارستان شهید هاشمی نژاد
تلفن: ۰۹۱۱-۰۱۱۳۷۷۰۰۰۰ وبا شماره ۳۱۰۹ داخلي بخش
جراحی اعصاب (۰۴۱۶)

سایت بیمارستان: hasheminejad.mums.ac.ir

کلینیک پرستاری آموزش سلامت واقع در کلینیک تخصصی همه روزه به جز ایام تعطیل از ساعت ۸ الی ۱۲ پاسخگوی سوالات شما می باشد تلفن داخلی کلینیک ۰۳۸۰۰۰۳۸۰۰۰ می باشد. جهت دریافت پمپلت های آموزشی بارکد زیر را اسکن کنید.

نکات مهم زیر را در نظر داشته باشید:

- ۱- هرگز آن قسمت از سوند را که می خواهید وارد تراکئوستومی کنید، دست نزنید.
- ۲- هرگز سوند را با حالت مکش وارد لوله تراکئوستومی نکنید.
- ۳- هرگز سوند را بیش از اندازه داخل لوله تراکئوستومی نکنید.
- ۴- هرگز سوند را با فشار داخل لوله تراکئوستومی نکنید.
- ۵- زمان انجام ساکشن نباید بیش از ۱۰ الی ۱۵ ثانیه طول بکشد.
- ۶- شستشوی سوند با آب مقطر یا سرم نمکی فقط قبل و بعد از انجام ساکشن انجام می شود.

خارج کردن لوله تراکئوستومی:

در مورد بیمارانی که مدت زیادی دارای لوله تراکئوستومی بودند، بهتر است قبل از در آوردن لوله ابتدا با کاهش تدریجی لوله و بستن متناوب آن به مدت کوتاه در روز اول وافزایش تدریجی طول مدت زمان آن در روز بعد و موقع خواب ، چنانچه بیمار بتواند ۲۴ ساعت انسداد لوله را تحمل کند، می توان لوله را حذف کرد.

در بچه ها به دلیل گریه کردن، بروز سرما خوردگی مکرر و تنفس غیر مؤثر ممکن است تعداد دفعات انجام ساکشن بیشتر باشد.

۱۱- از لحظه ورود تا خروج سوند نباید بیش از ۱۵-۱۰ ثانیه طول بکشد. در فواصل ساکشن سوند را با سرم نرمال سالین بشوئید ساکشن را بر حسب نیاز ۲ تا ۳ بار تکرار کنید.

هوای اتاق بیمار باید مرطوب باشد و برای مرطوب شدن هوای ورودی به ریه بیمار، گاز استریل آغشته به نرمال سالین روی لوله تراکئوستومی بیمار قرار دهید.

چرا ساکشن کردن مهم است؟

انجام ساکشن باعث می شود لوله تراکئوستومی توسط ترشحات مسدود نشده و عمل تنفسی راحت تر انجام شود. چه زمان باید ساکشن را انجام دهیم؟

هر زمانی که مقدار ترشحات و خلط بیمارافزايش پیدا کند.
در موارد زیر ساکشن باید به طور مرتبت انجام شود.

تعداد دفعات ساکشن به عواملی مانند
میزان ترشحات و وضعیت تنفسی بیمار
نیز بستگی دارد.

چگونه ساکشن را انجام دهیم؟

- ۱- ابتدا چنانچه بیمار هوشیار است او را آماده کرده و روش را شرح داده و وضعیت مناسب به بیمار بدھید. (بیمار به پشت خوابیده، گردن کشیده و شانه ها بالا آورده شود.)
- ۲- دست ها را تمیز و به روش صحیح بشوئید و وسایل را آماده کنید.

- ۳- یک سوند استریل ساکشن را باز کنید.
- ۴- ساکشن را روشن کنید و دستکش تمیز پوشید.
- ۶- سوند استریل ساکشن را با دست کنترل نموده و لوله های رابط را وصل کنید.
- ۷- مقدار سرم نرمال سالین را توسط سوند ساکشن بشوئید (جهت چک کردن ساکشن)
- ۸- از بیمار بخواهید چند تنفس عمیق انجام دهد.

- ۹- بدون روشن کردن ساکشن، سریعاً سند ساکشن را تا زمانی که مقاومت حس شود وارد نمایید.

- ۱۰- بیمار را تشویق به سرفه نمائید، در حالی که از ساکشن متناوب(روشن) استفاده می کنید سوند را با حرکات چرخشی به ملایمت بیرون بشوئید.

بیماری که راه هوایی مصنوعی دارد (مثل تراکئوستومی) در دفع ترشحات راه هوایی مشکل دارد اگر این ترشحات به مدت طولانی در ریه ها باقی بماند باعث عدم کارایی دستگاه تنفس و عفونت ریه می شود که با فیزیوتراپی و ساکشن از این عارضه جلوگیری می کنیم.

ساکشن چیست؟ ساکشن نام دستگاهی است که با ایجاد مکش باعث خروج ترشحات از راه هوایی بیمار می شود. روی دستگاه ساکشن یک دکمه جهت خاموش و روشن کردن دستگاه و یک دکمه مدرج جهت تنظیم قدرت مکش دستگاه وجود دارد، توجه کنید که این دکمه مدرج روی دور متوسط (۱۲۰ میلی متر جیوه) تنظیم شود تا از آسیب بافتی جلوگیری شود.

مراحل فیزیوتراپی قفسه سینه:

بیمار را به صورت نیمه نشسته قرار دهید. کف دست خود را به صورت فنجانی در آورده و تمام جلوی قفسه سینه را از سمت پایین به سمت بالا ضربه بزنید. سپس برای هدایت ترشحات به سمت بالا با فشار دست بر قفسه سینه لرزش ایجاد کنید. این کار را از پایین به بالا انجام دهید.

